

Selmeczbányai Hetilap

SELMECZBÁNYA ÉS VIDÉKÉNEK VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNYE.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 61./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is czimzendő.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

csak a „Selmeczbányai Hetilap“:	az „Otthon“ szépirodalmi havi füzetével:
Egy évre 4 frt.	Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 2 „	Fél évre 3 „ — „
Negyedévre 1 „	Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes szám ára 10 kr.	
Egyes számok kaphatók a kiadóhiv.-ban és Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében.	

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj szabásunk szerint számíttatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Megjelen minden vasárnap.

A nagy halálozás Selmeczbányán.

Igazi megdöbbenéssel vagyunk kénytelenek konstatálni, hogy különösen ez év folyamán feltűnő, sőt ijesztőleg nagy a halálozások száma Selmeczbányán.

A halálozások száma a folyó évben eddig hatvannal mulja felül a születések számát.

Oly szomorú statisztikai adat ez, a minőt még Budapest, hol egyre javulnak a közegészségi állapotok, sem mutat fel.

Önkéntelenül felmerül a nagyon is komoly kérdés, hogy mi lehet ennek oka?

És midőn ezen okokat fürkészszük, ismét csak a statisztikai kimutatásokat vesszük elő és azokban azt találjuk, hogy szerfelett feltűnő nagy a gyermek halálozás és a gümőkór borzasztó pusztítása.

Lesújtó fényt vet ez közegészségi állapotainkra, melyekkel foglalkozni és a hiányosságokra, mizériákra rámutatni, sajnos, már nagyon sokszor volt alkalmunk.

Most sem akarunk frázisokkal élni, hanem az elszomorító valóságot ridegen elmondani.

Ez a város nem fektet annyi gondot a közegészségre, mint a mennyit fektetnie kellene.

Nincs egészséges ivó vize, de van annál több mindenféle mérges hatású más itala; nincs kanalizálása, de van annál több káros, ölmiazmákat terjesztő szemétdombja, peczegődre, utcái, undok piszok kifolyása, melyek különösen a mellék és a hegyeken fekvő utcákban a levegőt megfertőzik; nincs, vagy alig akad, tiszta, egészséges munkás lakása, de van azután annál több nyomoruságos, dohos, nedves, évek óta ragályfészket képező munkás viskója; nincs jól berendezett városi rendes, nincs jár-

vány kórháza, de van annál több ambulans betegek — és így folytathatók tovább.

Mennyit irtak, beszéltek, tanácskoztak, terveztek a vízvezetékéről évtizedek óta, ha ezt mind most egybe akarnók állítani, valóságos monstrumot mutatna az fel. De vízvezetékünk még mindig nincs. Pedig midőn a törv. hat. bizottság megszavazta a regale kötvényekre felveendő 150000 frtnyi kölcsönt kizárólag a vízvezeték létesítésére és ezt a kormány is helyben hagyta, akkor, annak már két éve, azt hittük, most már meglesz e közegészségünk javítását előmozdító legfőbb tényező.

Azonban nem így történt, a vízvezeték sem létesült és a 150000 frt sem maradt meg, hanem más czélokra fordított, minek nem lett volna szabad megtörténnie.

De ha lesz is — isten adná mihamarább — vízvezetékünk, ez egymagában a közegészségi bajokat orvosolni nem fogja.

A vízvezetékkel együtt okvetlenül meg kell csinálni a kanalizálást is, mely nélkül nem képzelhető az annyira megkívánt tisztaság. —

Mondottuk, hogy a gümőkór borzasztó pusztítást visz itt véghez, mert hiszen a halálesetek 60%-át e rettenetesen terjedő betegség okozza.

Ez ellen kell tehát teljes erőmegfeszítéssel leginkább védekezni.

De hasztalan lesz minden védekezés addig, a míg a munkások nyomoruságos lakásviszonyain segítve nem lesz.

Ezekben a lakásoknak nevezett, tul zsufolt, fojtott, dohos levegőjü ragály odukban annyira befészkeltek már magukat a gümőkór bacillusai, hogy azokat onnét kiirtani talán lehetetlen.

És ezekben születnek a munkások gyermekei, szívják már zsenge gyermek korukban

be a viskóban lakó betegek — (alig van ily házacská, hogy gümőkóros beteg benne ne lakna) — által fertőzött levegőt. Ezek a gyermekek azután a tulzsufolt (különösen a városi elemi iskolára illik ez) iskolákba hordják a bacillusokat és így terjed, egyre terjed e szörnyű betegség feltartóztatlanul.

Még arról sincsen kellőleg gondoskodva, hogy a gümőkóros betegek, kiknek köpete feltétlenül fertőző, csak némileg is elkülönítve volnának, vagy hogy az ily betegek lakásai fertőtlenítettnek.

A közegészségügyi hatóságnak itt sok, nagyon sok teendője akadna, melynek szoros teljesítése felette kívánatos volna.

De a bajon radikálisan csakis úgy lehetne segíteni, ha egészséges munkás lakásokról gondoskodnának.

Különös az, hogy a törvény a gyárosoktól, iparosoktól, munkaadóktól egyenesen megköveteli, hogy a munkások egészséges lakásáról gondoskodjanak és az ily lakások létesítésére őket rá is kényszeríti — csak a magas kincstár látszik itt kivételt tenni, jobban mondva tehetni.

Ez, értjük a bányakincstárt, vajmi keveset, helyesen mondva, semmit sem törődik a munkások lakásaival. Lakhatnak azok úgy, a mint éppen akarnak, vagy tudnak. Előre is megjegyezzük, hogy ezért nem vádolunk senkit, nem vádolunk pedig azért, mert évszázados szokás szentesítette azt, hogy a kincstári bányamunkások legtöbbje saját házacskájában lakik és a munkás nem is fogadta volna szívesen, hogy az ő lakásába bárki is bele avatkozzék.

Ámde változtak az idők és a mint fentebb kimutattuk, szomoruan változtak meg.

Barna Matyi.

— A „Selmeczbányai Hetilap“ tárczája. —

Mikor már az erdőt elérte, szerelt volna hátra tekinteni, de attól félt, hogy meglágyul, hogy könygyülemlik szeme héja alatt. Mert szerette azt a szőke leányt szívének egész melegével s mert fájt az elválás nagyon.

Csak néhány lépést tett a fák sűrűjébe, aztán megállt, mélyet lélegzett s visszafordult. Még látszott a csendes falu fehér tornya, felismerte Veronikáék házáat a magas kéménnyről. Gólyafészkek állott rajta, jó messzire ellátszott a hosszulábu madár tarka uniformisa. Éppen nagyot nyújtózott; édes álmából ébredhetett. Megtapogatta csőrével fiókáit s újra leül, alighanem fáznak az apróságok, kissé melengeti még őket.

A toronyban megkondul a hajnali harang, 5 óra van. Ájtatosan letérdel, imádkozik is valamit, azaz, hogy csak a szája járja, de lelke, gondolata ott vagon a kis kert kapujánál.

— Gondolj reám! Légy hű hozzám!

— Ne felejtse ám kend el!

Ezek voltak az utolsó szavaik. Veronika sirva borult Barna Matyi vállára, s még most is sűrű könyveivel áztatná, ha Matyi körül nem karolja, hő csókot nem nyom alabastrom nyakára s nem távozik. Attól is tartott, hogy gazd'uram felébredne, mert ha észreveszi őket úgy kettesibe, bizony nem érdemi meg a gyenge teremtés, amit kap. Még tegnap este elbuszított a házbelleiktől.

Matyi fiam, aztán jöjjön meg az eszed. Az én leányom nem tehozzád való. Szegény vagy mint a templom egere, nem illesz be a falamiánkba.

— Hej gazd'uram, nem úgy van az ott fenn megírva. Hűséges cselédje voltam hosszú esztendőkön által, soha szóra okot nem szolgáltatam, iparkodó, munkás vagyok . . .

— Ez mind igaz Matyi, de látod énnekem ez kevés.

— Gazd'uram! . . . ejté ki dühösen, szinte megrettent János gazda. Gondolta nem jó az ilyen elszánt legénnyel ellkezdeni, mert el van keseredve szörnyen, még valami galibát csinál.

— Na Matyi, ha jó nevedet hallom, még meg-gondolom a dolgot.

A markos legény egyet lökött félreeszszott ujján, felvette a kalapját és csak annyit válaszolt:

— Úgy áldja meg az Isten kendet!

János Gazdának hamis volt a zuzája is. Biztató szót ejtett, de csak azért, hogy megszabaduljon tőle. Egészen másra gondolt ő. A bíró uram Miskája lebegett szeme előtt. Neki szánta már régebben leányát. Az a ezimeres hat ökor, meg a két szesszió föld, a hat kat. kapás szőlő, az a szép belsőség a felvégen esinos summa, csiklandoztató valami még ő előtte is, aki pedig épenséggel nem panaszkodhatott, mintha nem jutott volna ki bőséggel a tejbe aprítani valóból. Azután Miskáról már ma is úgy beszélnek, mint atyja utódjáról a bíró viselésben. Hogy szereti a hosszú asztalt, hogy jó kedvében tíz-husz üveg repül a Sárga-

zsídó koresmájának falához, kinek mi köze hozzá, — ha kárt tesz, van miből fedezni, csak a lajblit gombolja ki, a bugyelláris győzi. Fialtal vér, hadd forrja ki magát. Hogy a kasza, kapa nem igen illik a markába, hát ezekre se lesz nagy szüksége, majd elvégzik helyette. De a könyveket úgy olvassa, az öreg nótárius uram sem különben, pedig azt híreszteli, hogy tizenkét iskolát végzett, épp a jurátus examenre készült, de ahogy meghallotta a — „Kossuth Lajos azt tüzente“-t, eldobta a könyveket, hogy védje a jogot, mit orvul elakartak rabolni. A kis nótárius meg már úgy is hívja: fia-bíró ur! pedig ehhez se kell a veritéket ontani . . .

Szegény Őrszi néni! Ha az urában is annyi belátás lakoznék, mennyivel könnyebben menne a dolog. De nem mer ellenkezni, csak sutttyomban egyengeti az utat. Olyan jól esett a lelkének, ha együtt sugtabugtak, nem szólt soha érte, hiszen Matyit becsületesnek ismerte, akitől nem félt, mintha gonosz szándékkal lenne. A reggeli összejövetelet is neki köszönhetik. Ő keltette fel Veronikát, avagy csak megigértte, hogy felkelti, mert bizony szegényke alig hunyta be a szemét, mindig nedves volt az az ömlő könnyeitől . . .

— Áldja meg az Isten mind a két kezével! ez volt utolsó szava, azután felkelt, és tovább ballagott. Sötét gondolatok marták a lelkét, nem birt szabadulni tőlük. Sejtetem-e vagy csak felizgatott keblének tépelődései!?

— De életével fizeti meg, ha elrabolja boldogságomat, mondá hangós szavakkal, — erre esküszöm! — s nyomatékkal hordozta körül a levegőben fokosát.

A legtöbb bányamunkás mostani lakása közegészség szempontjából türethetetlen.

A bányakincstárnak, mint munkaadónak e bajon segíteni kell, ez törvényileg is kiszabott kötelessége.

Neki kellene főképpen jó példával elüljárni annyival is inkább, mert ezt nem is valami nagy áldozatok árán tehetné meg.

Az a sok elhagyott kincstári épület (zuzdák, magtárak, más bányaépületek) mind fel volna használható egészséges munkás lakok létesítésére és az állandó és házaeszkával bíró bányamunkásoknak betáblázás mellett kamatmentes vagy nagyon csekély kamattal kölcsön volna adható, az amugy is nem valami nagyon célirányos és jótékony működésű társas-pénztárból, vagy a kincstártól, hogy házaeszkáját a közegészség követelményeinek megfelelőleg átírdomíthassa, átépíthesse.

Hiszen ha ez még csak néhány évig így fog tartani, nem lesz Selmezbányán ép, egészséges bányamunkás többet. Hogy lehet azután az ilyen fizikailag teljesen degenerált munkáselemtől elvárni, hogy dolgát a megkívánható módon teljesítse.

De, mint fentebb kifejtettük, e város összlakosságának egészsége is megköveteli, hogy a munkások egészségesebb lakásairól gondoskodva legyen; mert a fertőző betegségek csirái innét származnak és kelnek azután vándoruttra az egész városba, szomorúságot, pusztulást okozva minden felé.

Van még egy szavunk a közegészségügyi hatóságokhoz is és ez az, hogy az ételmi szerek, de különösen az italok és ezek között legkülönösebben a szegény nép által élvezett pálinka ellenőrzésében kiméletlen erélyességgel járjon el. Ezen emberirtó méreg ha már egyelőre végképpen nem is irtható ki, de legalább annak minősége legyen tulszigoruan ellenőrizve és kimérése a mennyire csak lehet, korlátozva. Azon kimérőt pedig, ki gyermekeknek, há csak palaczkokban haza hordás miatt is, pálinkát ad, szigoruan meg kellene büntetni. Alapos okunk van rá, hogy ezen hatósági intézkedést megkívánhassuk. — — —

Vajha mielőbb bekövetkeznék azon idő, a midőn a város, a közegészségügyi hatóság, a bányakincstár és az orvosok együttes közreműködésével e valóban leverő állapot jobbra változna és városunkban a nagy kaszás nem találhatna a jövőben oly bőséges aratásra!

A nap már álmosan nyugvóra hajlott, mikor a székvárosba érkezett. Valami kurta korecsma pajtája volt a szállásadója. Másnap jelentkezett a kaszárnyában, ahol még délelőtt ráhúzták a monduzt, hogy három esztendőig ki se bujhassék belőle...

Czifra élet a katona-élet, csak ne járna annyi szenvedéssel. De hát azok a nevetséges pedantériák, a bosszantásoknak száz meg százféle bajai, még az olyan rendszerető, engedelmes, iparkodó legénynek is, mint Matyi, nem egyszer keserőséget okozott.

— — — Éppen beharangoztak a sükösi templomban a nagymisére. A nép vénei megindultak a piacról, ahol ünnepeként a nagymisét megelőzőleg összeszoktak gyülekezni, hogy megbeszéljék a fontos eseményeket. Ma is keményen szidták a kormányt, a kutya-adó miatt: hát mivel védje meg magát a magyar gazda a máséra leselkedőtől, ha már erről a hű házőrzőről is le kell mondania! Böven kijutott a nagyságos főbírónak is, aki annak a révén, mert az alispánnak valami pereputtya, a dunai gát építésének vezetésével lett megbízva, pedig annyit ért hozzá, mint a sükösi harangozó a prédikáláshoz. Eddig csak a réteket lepte el a víz tavasszal, most már a szántó föld sem elég, még a kertekbe is besompolyog. Hát ezért dobják ki azokat a rengeteg ezreket! —

Elöl ment az öreg nótárius az első bíróval, utánuk a falu egyéb hivatalos emberei, hátrább az idősebb laikusok; náluk a tisztos fűrtök szolgáltak privilegiumul arra, hogy a bőlesekkel egy csoportban lehessenek. Elfoglalták a piros posztóval bevont első padokat, a

A bányászok nagy gyűlése.

Tisztelt Szerkesztő Úr!

Megvallom őszintén, — ma ez egyszer igazán nehezemre esik Selmezbányán tett ígéretnek bevaltása! nehezemre esik: először, mert alig hiszem, hogy becses lapjának hasábjain elég helyet találnak, az itteni fogadtatás, itteni ünneplések végtelen láncolatának szentelt eme soraim; nehezemre esik másodsor, mert alig hiszem, hogy képes legyek leírni mindazt a mit nekünk Szepes-Igló, Igló-Füred és Krompach nyujtottak; — nehezemre esik, mert igazán fáradt vagyok az ünnepegektől, a szíves fogadtatástól, a szíves látástól, a dologtól és az élvezetektől.

Talán nem is jó, talán nem is helyes, hogy beváltom ígéretemet, mert ha mindazt leírom, mindazt közlöm a mi 26-dika és 28-dika között, a bányász-gyűlés alkalmából itt Iglón történt, akkor lapjának olvasó közönsége, Selmezbánya polgársága, már ma, egy évvel, a nálunk Selmezbányán lefolyandó ünnepegek előtt, érezni fogja, hogy nagyon sokra, erején túl menőkre vállalkozott, mikor a bányászati egyesület s hozzá még, az ennél is hatalmasabb erdész egyesületet kívánja fogadni.

Nagybánya, Vajda-Hunyad, Budapest, Rimaszombat, Pécs és Igló után bizony-bizony nagy, merész a vállalkozás!

Tisztelt Uram!

Tehát imé beváltom tett s őszintén megbánt ígéretemet!

Huszonhatodikán délben egy küldöttség indult Krompachra; huszonhatodikán este egy másik küldöttség Poprad-Felkára indult. A küldöttségek vezetői fogadták az érkezőket, s fogadták szíves magyaros „Isten hozottal“. A délutáni és esti vonatokon kívül, azonban az éjjeli és reggeli vonatok is hozták a vendégeket, s minden vonat sűrű csoportokat szállított le, Igló gyönyörűen díszített pályaudvarának perronjára!

Nem akarom, nem merem kérdezni, mily módon oldja meg majd Selmezbánya, kis-, ros-, vasutjának, meg nem felelő és elégtelen menetrendű közlekedésének, ily alkalommal majdnem, vagy éppen nem megoldható kérdését.

A fogadtatás főmomentuma Iglón folyt le, hol a 3 ó. 15 pcor d. u. berobogó vonatról, Dr. Wekerle Sándor védnök, Gr. Teleki Géza alelnök, Farbaky István képvisel, Sóltz Vilmos alelnök stb. stb. szálltak le, s hol — igazán több száz főre menő közönség, várta az érkezőket.

Folgens Kornél polgármester volt az ünnepi szónok. — A válaszoló beszédet Dr. Wekerle Sándor mondotta.

A sűrű éljenzésektől kísért beszédek után a vendégek hosszú kocsisorban vonultak be a nemzeti és városi színekben pompázó, koszoru díszelt ünneplő városba.

Hetvenhárom kocsi indult egymás nyomában. Elöl két négyes.

Hol vesz Selmezbánya ennyi s ily fogatot?!

Félhatkor este Münnich Aurél képviselő házában voltunk, éreztük, szívesen látott vendégek!

Kilenczkor pedig a Bányász-Szálló nagytermében ismerkedő estélyre gyülekeztünk össze.

kisbírók oldalát álltak a legények részén a hosszú bo-
llokkal, amiknek az vala a hivatásuk, hogy egy-egy
önmagáról megfelelő subanczot hangos argumen-
tummal figyelmeztessenek a hely szentségére. A lányok
részén erre sosem volt szükség; de ma azok is nyug-
talankodtak. Sugdostak, sajnálkoztak, fejeiket csóválták.
Még a főtisztelendő ur sem állhatta meg, hogy prédik-
káció közben ketté ne vágja a szót. Pedig ez nagy
sor! Ilyen eset csak akkor történt, mikor a „házi ez-
redet“ nagygyakorlatba küldték és Szőke Jancsinak a
halálhíre jött meg. Szőke Jancsi első legény volt a
községben, a legtöbb czimborával ő dícekedhetett, a
szőkék meg a barnák csakugy — hogyan is mondjam
hamarosan? bolondultak utánna, pedig ő hideg volt
mindegyikükhöz. Azt szokta mondani: aki legtovább
kitarlja, az lesz a párja a nagy kukoricza fosztás után.
Am az a piros-pozsgás arc, az a bátor tekintet, meg-
termett alak, meg a nevető két kék szem, rabláncra
fűzte a szépeket és ha olykor a Dnia-czigány mellé
ülve elkeseredett, még az ellensége is beleharapott
volna, olyan kedvesen mulatott. Husz bokréta ékesíté
mikor elbucuzott arra a „katona-játékra.“ Ki gondolta
volna, hogy nem jön többé vissza! . . . Szent beszéd
alatt jött meg a halálhíre; majdnem kitért a revolu-
ció a lányok csoportjában; a plébános ur már azt
gondolta, valami dynamitmerénylet készül a szőszék
alatt, oda is szólt hatalmasan, mire csend lőn; de
olyanfajta, mint a hangyboly moraja, amely pihenni
látszik, ha közelben idegen hangot érez.

Régen volt az, már a negyedik esztendő hullatja

Ismerkedő est volt ez névleg, tényleg azonban
ünnepi vacsora, fogadó beszédekkel, ünneplő szónok-
latokkal.

Folgens Kornél polgármester, Münnich Kálmán
bányaigazgató üdvözlő beszédeire Teleki Géza gróf,
Münnich Aurél képviselő szónoklatára Dr. Wekerle
Sándor védnök ő Excellenciája válaszolt. Majd sűrű
egymásutánban Sóltz Vilmos, Münnich Kálmán, és
Münnich Aurél szólaltak fel!

Ponthon tizenkét óraker új meglepetés!

Esztel József k. aljárásbíró (szerkesztő) szétosz-
totta a közgyűlés alkalmából megindított „Jó szerencse“
lap első számát!

Ilyen még nem volt egy bányász kongresszuson
sem!

Ezt utánozni fogjuk! Ugye!?

Huszonhetedikén d. e. 9 óraker Teleki Géza
Gróf megnyitotta az „Orsz. Magy. Bány. és Koh. Egye-
sület“ közgyűlését, mely vitafokozásainak magas szín-
vonala, nyugodt tárgyalás-menete s különösen az által
válik az egyesületre nagy fontosságúvá, hogy Dr.
Wekerle Sándor, nagyszabásu beszéddel részt vett a
tanácskozásban.

Megbocsát t. szerkesztő úr! ha részletesen nem
tárgyalom e közgyűlés menetét! Ha akarnám, se telt-
ném. Nem bírom még áttekinteni, nem bírom még
rendezni az anyagot.

Elég ha röviden jelzem, hogy az elnöki meg-
nyitót, Csáky Gr. főispán, Folgens polgármester és
Münnich Kálmán banyaigazgató üdvözlő beszédei kö-
vették; erre a gyűlés megalakult, a küldöttségek, töb-
bek között városunk megbízottja Farbaky István sze-
mélyében üdvözölve lett; én felolvastam titkári jelen-
tésemet, a pénztári jelentéseket és számadásokat; meg-
kaptuk a felmentvényt; tárgyaltuk az alapszabályok
módosítására vonatkozó javaslatot, mely Svehla Gyula,
banyaigazgatónk szövegezésében elfogadtatott; áttértünk
a Singer Bálint egyesületi tag által előadott bányajog-
ügyi javaslatra, mely a Borsód-Gömöri Osztálynak
Hönsch Ede által tolmácsolt ellenvéleménye kapcsán,
nagyszabásu, nyugodt mederben tartott vitára adott
okot. A vita, s egyuttal a közgyűlés fénypontja Dr.
Wekerle Sándor nagyszabásu beszéde s indítványa
volt. Megbocsát ha a beszédet nem közlöm, mert
hosszu, megbocsát ha a védnök Úr Ó Excellenciája
indítványát nem közlöm; mert ezt a „Bányászati Kohá-
szati Lapok“ ünnepi száma számára tartom meg.

A jövő évi költségvetés megállapítása, egy választ-
mányi tag megválasztása és a szokásos záróbeszéd
után a közgyűlés véget ért.

Kettőre járt az idő, midőn a városház teréről a
3/4 óra járásnyi Igló-Füredre kocsiztunk ki.

Hány kocsi állott rendelkezésre, nem tudom.
Csak annyit tudok, hogy ennyi kocsit, ennyi s ily fo-
gatot mi nem állithatunk ki s annyit is tudok, hogy
Igló-Füredünk sincs.

De még oly termünk se mint Igló-Fürednek.

Nagyszerű volt itt minden! Bányászati jellegű
diadalok; díszbe öltözött bányászok sora; bányász
jelvények, — s milyen ebéd!?! milyen kiszolgálás!?!

Hol vesszük mi mindezt!

Még a cigány is olyan kitűnő, hogy a mi Laczink
ugyan kitéhet magáért, ha ilyent s ennyit akar
muzsikálni!

sárga leveleit az alatt nyugvó behorpadt sirja fölé!
De azért élénk emlékezetben van az esemény.

Valami fontosnak kellett hát esnie, ha a lányok
nem oúltak az akkori lezéken. A főtisztelendő ur alig
is várta a szent mise végét, szobájába idézett néhány
hajadont, itt tudta meg az igazat, hogy Veronika a
kutba ugrott, alig bírták kimenteni. . .

Már fél esztendeje mullott Barna Matyi távozásá-
nak. Amennyire lehetett, elég jól érezte magát, mert
sok szenvedése mellett is édessé tette napjait, mikor
egyik-másik ismerőse híreket hozott Veronikáról. Azu-
tán a székváros nem a világ végén feküdt. A jó
Örzse néni maga is ellátogatott néhanapján a heti-
piaczra, mikor aprópénz dolgában szűken állott. Tojás,
turó, csirke bőviben találkozott az eladásra. Ha pedig
benézett a városba, sosem ment üres kézzel, amit
pedig eldughatott János gazda árgus-szemei elől, azt
azok az angyalkezek mindig megédesítették egy kis
rádással. Hanem mikor az ujságok azt rebesgették
egy pünkösdi táján, hogy a muzsika minderőbb had-
csapatokat von a határ közelébe, a magyar király se
vette egykedvűen, neki is szemet szurt a veszedelmes
szomszéd. Bizony Matyit is mozgósították a többi le-
gényekkel valahová a grániczra, a rusnyákok közé!

Fekete pünkösdi lett az! Fekete gondolatok kelet-
keztek a lányka fejében, s mikor édes apja a férjhez-
menetellel példázgatott, kimondta a mi a szíven volt,
hogy biz ő inkább a kutba ugrik, de még se megyen
a bíró Miskájához. Pedig akként volt beszélve, hogy a
jövő farsangra lakomát ülnek. El is jött Miska János

Mondjam el a tosztok sorát! Ugye nem kívánja? Tizenhét hivatalos és három beugrott beszéd emelte a hangulatot. A legnevezetesebb tosztokat Teleki Géza gróf, Münnich Aurél, Folgens Kornél, Klug Otto, Münnich Kálmán, Niházy Frigyes, Schivetz Lipót, Dr. Amon Ede, Eszter József, Haaz Sándor, Csáky gróf, Matolesi János, Schmidt Géza, Singer Bálint, Farbaky István, mondták. Ebéd után obligát fényképezésen kellett átessünk.

Este nyolcz órakor oly szerencsés voltam Münnich Kálmán vendége lehetni. Ez este bucsuzott Dr. Wekerle Sándor védnök, s utazott el Budapestre.

Huszonnolczadikán reggel vasuton Krompachra utaztunk, hol a „Hernádvölgyi Magyar Vasipar Társulat“ vezérigazgatója Veith Béla, beszéddel és villás reggelivel fogadott. Erre közel 2 óráig a gyár mintaszerű, gyönyörű berendezéseit tanulmányoztuk szakszerű vezetés és magyarázás mellett, azután ebédhez ültünk, mely ugyan kiszolgálás tekintetében nem volt olyan mint az „Iglófüredi“ hanem azért mégis jó volt; — olyan közeled volt ez, mint sok más.

Hiszem, hogy mi itt Selmecezen sem fogunk e tekintetben hervadhatalan babérokat szerezni.

Krompachon sem volt hiány a tosztokban, ezekből azonban csak Szabó Endrének, az üstökös szerkesztőjének beszédét emelem ki, melyben a szónok, a gyárban éretünk fáradozó, pokoli, titáni munkát végző szegény munkásokat éltette. Kilenczre ismét otthon voltunk Iglón, azután bálba mentünk. Itt sok szépet láttunk. Hogy ki volt itt? nem mondhatom el, mert rövid volt az idő az ismerkedésre, a bemutatkozásra. Münnich Aurélné, Münnich Kálmánné, Schelle Róbertné (Selmece) Starna Sándorné ő nagyságáikat és Münnich Kálmán bányaigazgató kedves, bájós Bionka leányát üdvözölhettem csak, mert csak őket volt szerencsém, a szebbnél-szebb, bájosabbnál-bájosabb hölgykoszorúból ismerni.

Lássa, ennek is ön az oka!

Ha nem kötött volna az ígéretem, nem referálnék most, és látnék és élveznék reggelig, úgy mint a többiek, kiket semmiféle szerkesztő nem bánt örökön-örökké!

Haragszom! Utazom! Holnap otthon leszek.

Máskor békét kérek.

Különben tisztelettel

Saját külön tudósítója!

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Erzsébet királyné halálának évfordulója.** Jövő vasárnap, e hó 10-én lesz egy esztendeje, hogy felejthetetlen nagyasszonyunkat, Erzsébet királynékat örült gyilkos kéz fosztotta meg nemes életétől. E napon városunk lakossága is, úgy mint az egész ország, gyászolni fog; csak nyilvánítani fogja azt a gyászt, melyet szakadatlanul szívében visel.

— **Személyi hírek.** Svehla Gyula bányaigazgató, Sóltz Vilmos főbányatanácsos, Litschauer Lajos kir. főmérnök, Kachelman Farkas, bányatanácsos, Szitnyai József polgármester, Krausz Kálmán főkapitány, Händl Vilmos főesperes hazaértek. — Dr. Tóth Imre bánya-

gazdához, de bizony Verónikánál hiába kopogtatott, az érthető szavakkal röviden kiadta az utját. És hogy csakugyan komolyan veszi a dolgot, kész volt az életét feláldozni.

Meghökent János gazda, leányának életét féltette, azt gondolta, majd csak jobbra fordul, hosszú az a három esztendő, majd kiverődik az idő alatt fejből.

„Élsz-e még, vagy már meg is haltál! Hú maradtál-e hozzám?“ — Ezzel kezdődött a levél, melynek a bélyegén Ruspolya állott. A kis tanító azt mondta, hogy ez valahol ott a grániczon van, messze nagyon messze. Ő ugyan nem járt arra felé, hanem az iskolában a mappáról lenézte. A végén meg ez állott: „A nyár elején megszabadulok, értesíts viszontláthatlak-e nyugodt lélekkel? — Hón szerető Matyid“.

Veronika szeme könybe lábadt, még a kis tanító szíve is megesett rajta. Hej pedig de sok ember félett élékelte már a „circumdederum“-ot, de a szíve kemény maradt, mint a hegyi márvány.

— Valami szép levelet írjon tanító uram, a Matyinak, majd meghálalom éte. Az apjukom tegnap fözette ki a borsepről, majd meneszték egy-két pintessel!

— Legyen nyugodt Örzi néni! —

Megint csak a piacon álltak a nép vénei. Nagy zajjal folyt le discursusuk. Egyszerre mintha elnémultak volna. Szálás legény lépett le a kocsirol a Sárge-zsidó koresmája előtt, hetyke bajusa szépen felfeszített, uniformisa csábitóan simult idomaihoz, sárgabojtos kardját büszkén verte a sarkantyuhoz, katonásan szalutált, mikor az öregek előtt ellépett. Találgatták, ki lehet? Nem

kerületi főorvos jövő kedden érkezik vissza. — Farbaky István orsz. gyűlési képviselőnk városunkba érkezett. — Az erdészeti kongresszuson részt vett Csibye Lőrincz, Bence Gergely akad. tanárok és Krausz Géza v. erdőmester visszaértek. — Kuti István alkapitány, a Selmecebányai Híradó szerkesztője rövidebb időre Erdélybe utazik. — Dr. Kapp Jakab tisztli főorvos e napokban érkezik haza. — Dr. Godstücker Márk ügyvéd., tb. ügyész aug. 31-én haza érkezett.

— **Névmagyarosítás.** Kraft Jezsek Ignác és Károly helybeli nyerges és kárpitosok vezeték nevüket Rónaira változtatták.

— **Fényes esküvő** volt tegnap szombaton Ipolyságon, a mikor Gyuresik Géza dr. aranyidkai kincstári bányaorvos Czibulya László honfegyvei alispán bájós leányával Máduskával kötött házassági frigyét.

— **Eljegyzés.** Vágner Kálmán selmecezi vasuti állomásfőnök jegyet váltott Torger Klára kisasszonnyal, Torger Emil a berlini gázvállalat illeni gázgyári vezetőjének szeretelméltó, művelt leányával.

— **Halálozás.** Irmel János kefekötő mester és vendéglős polgártársunk életének 54-ik évében tegnap szombaton Garamberzenczén meghalt. A boldogult Budapesten volt a klinikán, hol megoperálták és haza bocsájtották. Utközben halt meg Garamberzenczén, honnét hulláját ide szállították. Temetése holnap hétfőn lesz. Elhalt derék polgártársunkat özvegyén s öt gyermekén kívül több rokon család és sok jó barát gyászolja.

— **A F. M. K. E. titkárává,** mint az előrelátható volt, Clair Vilmos jó nevű újságíró választott meg.

— **Uj tanárok.** A helybeli kir. kath. nagygymnasiumnál az elmúlt tanévben alkalmazott tanárok közül Cser Gyula a pancsovai állami, Somogyi István a satoralja-ujhelyi kegyesrendi főgymnasiumnál nyert alkalmazást, Mikka Antal pedig a budapesti egyetemre ment tanulmányainak kiegészítése céljából. A távozók helyét Etele Károly kegy. r. áldozó pap, eddigi privygei főgymnasiumi tanár, Gerő János és Kampós József világi tanárok töltik be.

— **A Pachertároi térnek elnevezésére** vonatkozólag a következő újabb indítványt tettük, melyet teljesen magunkévá teszünk, kérve a törvényhatóságot, hogy ezen ajánlatot fogadja el. Az ajánlat így szól: Véleményem szerint ezen teret legalkalmasabban „Erzsébet“-térnek kellene elnevezni, és pedig azért; mert ugyan ott van az Erzsébet tőrő, e téren fog állani a szabadságharcz szobra és elterül a Deák Ferencz-utca mellett. Jól tudjuk, hogy a nagy szabadságharcz után a kiegyezés létrehozásában felejthetetlen Erzsébet királyné és Deák Ferencz mily szerepet vitt. Tehát ezen három történelmi tényezőnek: szabadságharcz, Erzsébet királyné és Deák Ferencznek véletlen összehalálkozása, mily nagy időkre figyelmet minden magyar embert. Legyen tehát e tér neve imádott királyné névé után „Erzsébet“-tér.

— **A németi—selmecezi h. é. vasut talán mégis csak meglesz.** Lapunk 34-ik számában közölt vezércikk indította Környe Lajos fővárosi mérnököt arra, hogy egyik legelőkelőbb budapesti vasutépítési czég nevében lapunk szerkesztőjétől bővebb felvilágosítást kérjen a kérdéses vasuti ügyben. Ennek megtörténte után mult pénteken Környe Lajos és Pogány József mérnökök, mit a jeles hírű Pollák Á. budapesti vállalati czég megbízottjai városunkba érkeztek és nyomban érintkezésbe lépve, a polgármester távollétében, Sztancsay Miklós főjegyzővel, az ügy eddigi állását, az összes terveket stb. át tanulmányozták. Másnap, azaz tegnap szombaton a megérkezett polgármester, a főjegyző, a v. mérnök és Farbaky István orsz. gyűl. képviselővel, valamint Krausz K. főkapitánnyal ismertették a czég terveit, igen jó hangulatot kelte azokkal. Már most jelezhetjük, hogy ha e czég fogja a kérdéses

ismerte fel senki. „Annyi igaz, hogy az Isten is huszárnak teremtette.“

A fiatalság nyomon követte tisztas távolságból. Nem vette észre őket, csak Nagy Verónék kis kapujában. De alig hogy tette kilincsre a kezét, a kíséret is visszafordult. Pár percz múlva az egész falu azt beszélte: megjött a Barna Matyi huszárőrmesteri ruhában. — — Jó napot János gazda!

— Fogadj isten! Lerántotta kalapját, alázatosan állt ott az udvar közepén, mintha a földhöz szegezték volna a lábát.

— No János gazda, hát megértem, hogy megsüveglőjön, most már csak vagyok annyi mint kend, akkor pedig beillem a falamiába.

— Matyi fi... am... ejté ki félénken, te volnál az!?

— Amint látja kend!

A pitvarajtó kinyitott. Halvány leány tekintett ki az idegen hangokra. A szíve hevesen dobogott. Matyi észrevette őt, kitárta karjait, hogy keblére szorítsa a hozzá szaladó leánykát, hogy keblére szorítsa azt, ki érte annyi ideig szenvedett.

— Úgy megváltoztál Matyi!

— De csak külsőleg lelkem, szerelmem a régi.

János gazda egy darabig nézte őket, azután annyit mondott: Nembánom hát fiaim legyetek boldogok!

Erre elővette a zsebkendőjét, a kert felé sompolygott és feltűnően sokszor törülte — alighanem — az örömkönnyekeit.

Váczy István.

vasut építését eszközözni, akkor a vasutat nem csak a fémkohóig, hanem legalább is a Ferencz-aknáig fogják felhozni. Az ügy különben az e hó 12-én tartandó közgyűlésen napi rendre kerül és e hó 8-án fog ide utazni Pollák Á. czég tulajdonos, Környe Lajos és Pogány József mérnökök kíséretében. A dolg már ez idő szerint is úgy áll, hogy az itteni mérvadó körök határozottan a mellett vannak, hogy az amugy is elejtett Horschitz Frigyesel minden további tárgyalás megszakítsák és a vasut kiépítését a Pollák Á. czég vegye vállalatba. Ez a czég már eddig is egy csomó h. é. vasutat épített; így a többek között: a püspök-ladány-füzesgyarmati, a szeged-kallovait, a vésztőkőtegyán-hollodit, a szilágysomló-margittait stb. és most építi a gyula-seprő-barakonyi h. é. vasutat. — Ezen czég (Budapest Király-utca 49.) jó hírű, eddigi kipróbált működése elég garanciát nyújt arra nézve, hogy vasuti ügyünk s illetve a kivitel igen jó kezekbe kerül. A vasut finanszírozása sem ütközik e czégnél akadályba és ha a tárgyalások gyorsan megejtetnek, alapos kilátásunk van arra, hogy már jövő évi október havában elkészül a németi—selmecezi rendes nyomtávu h. é. vasut. — Bár így volna! — — Környe Lajos és Pogány József mérnökök ma vasárnap utaznak vissza.

— **Dr. Schvartz Otto akad. igazgató,** mint igaz részvétellel értesülünk, hirtelen támadt, veszélyes szem bajának gyógykezelése miatt tegnap szombaton Budapestre utazott. A jeles tudóst, kinek szívből kívánjuk, hogy mielőbb felgyógyuljon, Budapestre Pauer János akad. titkár kísérte.

— **Ujbóli tengelytörés a kis vasuton.** A Garamberzence-Selmecebánya között közlekedő liliputi vasuton már annyi kisiklás és tengelytörés történt, hogy egy máknyit sem lehet csodálkozni azon, hogy mult szerdán este ismétlődött e már megszokott „bal-eset“. Szerencsére a baleset megint csak komolyabb következmények nélkül maradt, a melyben az utasoknak más bántódásuk nem történt mint hogy kénytelenek voltak az utat Béalabányáról, hol az egyik mozdonyi tengelye eltörtött, Selmecebányáig gyalogosan megtenni, nota benne sötétben, mert az esti vonatot érte ez a balszerencse. Meddig játszik még a M. A. V. igazgató-sága e vasut bolondozásaival? Avagy komoly szerencsétlenség akar szándékosan előidézni, és e tühretetlen, szegyenletes állapoton csak azután segíteni!? — Ideje volna végrevalahára, hogy e vasuti szárnyvonal nyomorúságos állapotába erélyesen beleavatkozzon a vasuti miniszter — Hegedűs Sándor.

— **A Vöröskereszt sorsjátéka.** Tisztelettel kérjük egyetünk azon tisztelt tagjait, a kik sorsjegyeinket árusítás végett átvenni szívesek voltak, sziveskedjenek az azokért befolyt összeget, az esetleg visszamaradt sorsjegyekkel együtt e hó 15-éig a selmecebányai választmány társelnökéhez: Farbaky-Kürthy Piroska urnő ő nagyságához juttatni. A Vöröskereszt-egylet selmecebányai vál. elnöksége.

— **Lopás.** Immerblum Károly steffültői istállójából péntekről szombatra menő éjelen, ismeretlen tettesek két pár lószerszámot loptak el.

— **A hitelszövetkezet Bábban** alakulóban van. Az alakulás vezetésével főispánunk dr. Sztankai Aba ottani vegyész bizta meg.

— **Romlott fiu.** E. elhalt börtönőr 15 éves fiát gyanúsította a rendőrség azzal, hogy az utóbbi időben sürűn előfordult perselyfeltörés és kirabolásnak ő a tettese. A romlott fiu Aschner rendőrtilsz előtt tettét be is vallotta, később azonban e vallomását, melyet úgy mond csak azért tett, mert félt veréstől, visszavonta a járásbírósnál. Azt a vallomását azonban továbbra is fentartotta, hogy a kalvária perselyekből néhány krajczárt, egy botocska alkalmazásával kilopta. A romlott fiut édes anyja már két év előtt javító intézetbe akarta adni, de felnem vették, fel nem vehették, mert nem volt hely. Ezen eset is bebizonyítja, hogy több javító intézetre volna szükség.

— **Nagy tűz Bábban.** E hó 29-én Báb községben a lévai uton fekvő Adami-féle házban gyufával játszódozó gyermekek vigyázatlansága folytán tűz támadt, mely hat házat, köztük a Sziklai-féle házat is, melyben a postahivatal volt, elhamvasztott. Szerencse, hogy a szél Léva felé és nem a község piacza felé fúj, mert különben még nagyobb veszély lehetett volna. A bábti önkéntes tűzoltóságnak nagy erőmegerősítéssel sikerült a tűz terjedésének gátal vetni. A leégették közül öten biztosítva voltak, de éppen a kárvallottak legszegényebbike nem.

— **Klincsok Nácó hundstrosziár utazása Garamberzenczéről—Selmecebányára.** — Multkor pövedálm zenyim hlapesokomnak: gyere menyünk Granbrezniciára mienk bicsinknak, a Drosgyáknak, ki van már prozeziába és jön vissza Iglórol bányász kongresszúrol. Neki is zindulunk a stjavnicziái stáziára is ipen orunk előtt ment el a zseleznieza; de én egyet gondolok s hlapesokommal együtt gyalog utnak zindulok s nagy örömmel volt, mikor hamarabb érkezünk Granbrezniciára, mint a styavnicziái vonat. — Sak hamar megjött Iglórol a Drosgyák is, és mi hárman kinyelmesen beültük magunkat a Styavnicziára vissza menő vonatba. — Zút közbe mesélte a Drosgyák sok tudósos tanulmányokról, melyeket szerzett magának a nagy bányász kongresszuson. Különösen ale a jó, zaftos szepesi virstlikrol, pompás zetelekről, kitűnő sörről és más trunkról zis valami pancsányerről, melyeket mind zigen mélyen tanulmányozták kongresszisták. Épen kezdte pövedálni, hogy mit ettek is zittak nagy ebiden, mikor Béalabánya mellett egyszerre nagyot zökken a vonat és mi mind orra bukkunk zis a zeleznieza megállott. Sok utas mind kigráta magát a kocsikból s zolyan láрма, zürzavar lett, hogy azt se tudtuk hol áll a fejünk zis mi történt... sak a vonat nem akart tovább mozdulni, pedig a hlapesokom verte a masinát botjával s kiabálta neki: „gyű-hó, csi-hó-hó-csi-hó!“ mire pövedáltam neki: „te számár, hiszen ez nem styavniczi ki fúrnászki ló, hanem vas“. Nó aztán zabban hagyta a kiabálást zis megtudtuk, hogy valami tengelyi tört el zátkozott rozsz masinán. Mit csináljunk? Hát sak gyalog jötünk haza káránkodya zis zidva zeszét a mizerni zselezniezát zis elhatározza, hogy zinstancziát adunk szlávní vasuti direkziohoz, hogy adja vissza nekünk a jegy árát zis ezizma koptatását (múdrinak kell lenni, sokat kell kényri, hogy zember legalább keveset kápon) zegy-zegynek öt frtot. Zinstancziát styavniczi meszki-domban, hol sok zinstancziát skribolnak, két forintért meg is csináltak zis mostan várjuk az eredményt. Hogy szlávní direkzia mit fog határozni, majd el fogom pövedálni. — Addig is: „Pochválen!“

Táncztanítási jelentés!

Bátor vagyok a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy
f. évi szeptember hó 17-én, a Sembery-ház nagytermében

egy táncztanítási tanfolyamot

nyitok.

A tanórák délután 6 órától, felnőttek számára este 8 órától kezdődnek.

Ez idén is becses pártfogását kérve, maradtam
kiváló tisztelettel

Guttmann Samu,
oklev. táncztanító.

Csemegeszőllöt

legnemesebb fajokból küldök
5 klgros kosarat franko 2 frtért.

Kohn E. Beregszász.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jó és olcsó koszt,
ebéd, vacsora kapható, házhoz hordva is,
özv. Száder Józsefnénál az akadémia-
utezában lévő G-posta épületben.

Ugyanitt deákok teljes ellátást nyerhetnek.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Lakatos,

ki gáz-, vízmunkákban jártas, jó
díjazás mellett azonnal vagy később
állást illetve munkát nyerhet
hosszabb időre. Német nyelvet
bíró előnyben részesül.

A selmeczbányai gáz-
gyár intézősége.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Joerges Á. özv. és fia

ajánlja

iskolakönyvek,

füzetek, rajz- és

írószerekkel

dúsan felszerelt raktárát.

Könyvnyomdánkban

minden e szakba vágó munka
gyorsan, esinosan és olcsón
készítettik el.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

STARK MIHÁLY

üveg-, porcellán-, lámpa-, tükör- és képraktára Selmeczbányán
(Fötér-, Zárda-épület).

Üveg-, porcellán-, majolika-, kép-, lámpa- és szobadísz nagy áruházamat

a fötéren levő apácza-zárda nagy bolthelyiségében teljesen berendeztem és felszereltem a legjobb, legfinomabb és legdivatosabb árucikkkel és így bátor vagyok a n. é. közönséget arra tisztelettel felkérni, hogy ezen, elbizakodás nélkül mondhatom, a modern igényeknek teljesen megfelelőleg berendezett áruházamat becses látogatásával megtisztelni méltóztatnék.

Elvállalok mindennemű üveges üzletbe vágó munkálatokat.

A midőn a legszolidabb kiszolgálásról és az árak jutányosságáról, sőt olcsóságáról biztosíthatom, egyben kérem a mélyen tisztelt közönség nagyra becsült támogatását.

Kiváló tisztelettel

Stark Mihály.

Ugyanott egy jó házból való tanuló felvétetik.

Ernst Zsigmondnak

fötéren levő üzletében kaphatók

olcsó árak mellett mindennemű
iskola szerek, egymint írónok, tollak,
körzők, rajzpapír és tömbök, táskák,
tintatartók, irkák, gyakorlati
füzetek és notes könyvek stb.

Ajánlja továbbá kitűnő fűszer, esemege,
bor, liszt, cukor, ásványviz, bőr,
festék, szappan, gyertya, kefe, tea,
rum stb. árúit.

Tudomásul!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a Deák Ferencz
utezában, a Tandler-féle házban levő zsibárus üzletemet

butoraktárral

bővittem ki, melyben mindennemű butorok, sőt egész szobaberendezések felette
olcsó áron szerezhethők be.

Beeserélek régi butorokat új butorokkal jutányos ráfizetés
mellett.

Üzletemben a nagy városi zálogházakból kiváltott finom ruhák és selmeczi gyári
kész cipők feltűnő olcsó áron vásárolhatók és általam mindennemű butorok, ruhaneműek,
másféle tárgyak megvásároltatnak.

Kérve a mélyen tisztelt közönség nagyra becsült pártfogását, vagyok

alázatos szolgálója

Finkelstein Alajos.

NAGY JÓZSEF

MŰKŐFARAGÓ

(Gulrich J. volt üzletvezetője)

SELMECZBÁNYÁN

Dohánygyár-utcza 154. szám alatt elvállal
mindennemű

kőfaragó munkát,
márványkő, sirkőjavításokat a temetőekben
helyben és a vidéken.

Teljes tisztelettel

Nagy József,
műkőfaragó.

Ifj. Ochtendung Ignác

vendéglős, Ezüst-uteza.

Ajánlja a mélyen tisztelt közönség becses figyelmébe, hogy kitűnő minőségű besztercebányai Salon-sört mér literenként 20 krért.

Ajánlja továbbá valódi, természetes fehér és

vörös borait, valamint jó konyháját.

Abonomába ebéd, vacsora mérsékelt árak mellett kapható.

Előzékeny kiszolgálásról gondoskodva van.